

Møte torsdag den 29. april kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 75)

1. Innstilling frå samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen om å avslutte forsøket med «AutoPASS» på ferjene hvor næringsliv og bilister får økte kostnader (Innst. S. nr. 160 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:22 (2003-2004))
2. Interpellasjon fra representanten Ingebrigt S. Sørfonn til finansministeren:

«I løpet av dei siste 2-3 åra har me opplevd ei rekke økonomiske skandalar, både her i landet og ute. Ikkje berre har dette påført enkeltpersonar, selskap og samfunn store økonomiske tap. Det har også svekt tilliten til personar og organ som skulle vera nøytrale rådgjevarar og kontrollørar. Det burde vera av felles interesse både for desse og for samfunnet å gjenreisa den nødvendige tillit. Ein del kan gjerast ved hjelp av lov- og regelverk. Styrking og foredling av interne rutinar og retningsliner vil hjelpa. Utdanningsinstitusjonane kan styrkja haldningsskapande arbeid.

Har statsråden planar for eigne tiltak og fellestilltak for å hindra nye økonomiske skandalar i framtida?»
3. Referat

Presidenten: Representantene Bent *Høie* og Jorunn *Ringstad*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra representantene Trine Skei *Grande* og Olaf *Gjedrem* foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 4. mai og til og med 6. mai, begge for å delta i en Wilton Park-konferanse i Alexandria, Egypt.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Rogaland fylke, Sølve *Siversten*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte under Olaf *Gjedrem*s permisjon, av velferdsgrunder. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget.

– Det anses vedtatt.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Oslo fylke: Ola *Elvestuen*

For Rogaland fylke: Kari Austerheim *Silde*

Presidenten: Representanten Heidi *Sørensen* vil framsette et privat forslag.

Heidi Sørensen (SV) [10:02:31]: Jeg vil på vegne av representantene Inga Marte Thorkildsen, Siri Hall Arnøy og meg selv legge fram et Dokument nr. 8-forslag om likestilling i transportsektoren.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling frå samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen om å avslutte forsøket med «AutoPASS» på ferjene hvor næringsliv og bilister får økte kostnader (Innst. S. nr. 160 (2003-2004), jf. Dokument nr. 8:22 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sigrun Eng (A) [10:03:55]: (ordfører for saka): Dokument nr. 8-forslaget frå Framstegspartiet om å avslutte forsøket med AutoPASS på nokre utvalde ferjestrekninger vil bli avvist i dag.

Forsøksordninga bør, etter fleirtalet si meining, bli gjennomført, sjølv om det har ført til auka takstar for bilistar og næringstransport. Formålet med forsøket er å få redusert talet på takstgrupper og automatisk betaling for passering både gjennom bomstasjonar og på ferjestrekninger, altså ei samordna betaling der samlerekninga kjem i etterkant. Betalinga skjer gjennom AutoPASS-brikke og utan kontantar.

I dette forsøket vil passasjerane sleppe å betale. Difor har takstane auka noko, og ein kan oppmoda om at næringstrafikk og pendlarar i størst mogleg grad blir skåna for desse utslaga. Det kan ein komme til møtes med rabattordningar for storforbrukarar og næringsliv. Eg finn òg grunn til å streke under at både kommunane, fylkeskommunane og Norges Lastebileier-Forbund har godkjent dei prøveprosjekta som no er i gang.

Så dukkar altså dette Dokument nr. 8:22-forslaget opp, midt i ein prøveperiode. Det verkar noko underleg ut frå at alle partar har sagt ja. Når Arbeidarpartiet er med i fleirtalet, er det nettopp for å prøve ut, for å sjå om det kan føre til reduserte administrative kostnader og ei forenkling for brukarane.

I løpet av våren 2005 vil Stortinget bli orientert om verknadene for dei ulike trafikantgruppene. Fyrst da, etter evalueringa av forsøket, vil vi ha grunnlag for å sjå om dette kan gi trafikantane eit betre og billigare ferjetilbod.

Komiteens fleirtal avviser difor dette forslaget om å avslutte autopassforsøket i ferjadrift no.

Anne Berit Andersen (H) [10:06:17]: Høyre støtter Regjeringens forslag og saksordførerens framstilling i denne saken, som gjelder forsøksprosjektet med AutoPASS på ferjene. Vi ønsker å fortsette forsøksperioden ut, og vil med dette avvise Fremskrittspartiets forslag. Formålet med forsøket er å få til et ens betalingsssystem på bomstasjoner og ferjer, noe som vil føre til forenkling og tidsbesparing for brukerne.

Forsøket er nå kommet langt, og utvelgelsen av strekninger til prøveprosjektet har skjedd på en skånsom måte, i dialog med de berørte parter. Prøveprosjektet bør ikke avsluttes før vi har tilstrekkelig erfaringsgrunnlag for å evaluere det foreslåtte takstsystem. Det er viktig å gjennomføre prosjektet for å se de positive og de negative erfaringene med forsøket. Resultatet vil bli evaluert nøye, også virkningene for de ulike trafikantgruppene, før et nytt takstregulativ blir innført på landsbasis.

Vi vil få denne saken til Stortinget som en orienteringssak, og eventuelt bli forelagt et forslag til nytt riksregulativ og bedringer i rabattordningen for enkelte grupper, i løpet av våren 2005.

Thore A. Nistad (FrP) [10:08:04]: Fremskrittspartiet er positivt til arbeidet med å få til et enhetlig betalingsystem på bomstasjoner og ferjer, noe som selvsagt vil føre til forenklinger og tidsbesparelser for næringslivet. Men dette må ikke føre til økte kostnader for bilistene eller for næringslivet. Vi finner det heller ikke riktig at bilister og næringsliv skal betale ekstra for å finansiere gratis reise for passasjerer som reiser uten kjøretøy. En eventuell ordning med gratis frakt av passasjerer må i tilfelle komme fra økte bevilgninger til ferjeselskapene over statsbudsjettet, eller som følge av økte besparelser ved at en legger ut strekningene på anbud.

Jeg tar opp forslaget fra Fremskrittspartiet, som lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avslutte forsøket med «AutoPASS» på ferjer, som fører til at privatbilister og næringsliv får økte kostnader som følge av at reisende uten bil reiser gratis.»

Presidenten: Representanten Thore A. Nistad har tatt opp det forslag han refererte.

Heidi Sørensen (SV) [10:09:33]: La meg bare kort få si at også SV støtter flertallets konklusjon i denne saken.

Men la meg få lov til å understreke at vi har vært svært positive til at det skal kunne bli gratis for passasjerer å reise. Det har mange steder hatt positive konsekvenser, ved at flere har satt igjen bilen sin på ferjekaia og brukt kollektivtransport videre. Likevel ser vi at det har hatt en uheldig virkning, ved at belastningen har blitt lagt på kjøretøy, slik at næringstransporten mange steder har blitt skadelidende.

La meg også få lov til å si at det har vært stor lokal motstand mange steder mot denne ordningen. Men SV støtter at forsøket gjennomføres, slik at vi kan lære av de erfaringene som blir gjort.

Odd Holten (KrF) [10:10:37]: Jeg er tilfreds med at et flertall i komiteen velger å avise Fremskrittspartiets forslag om å avslutte AutoPASS-forsøkene på ferjer. Det er et bredt flertall som er positivt til arbeidet med å få til et felles betalingssystem for bomstasjoner og ferjer, som vil føre til et enklere liv for brukerne av ferjene.

Kristelig Folkeparti synes det er grunnleggende positivt at det utarbeides et felles betalingssystem for bomstasjoner og ferjer. Det er store fordeler med samordnet

billettering, ikke minst når det gjelder transport for næringslivet. Fordi et slikt system forutsetter et ferjetakstregulativ med færre takstgrupper, ved en overføring av passasjerbetalingen til kjøretøyene, vil dette føre til en økning i kjøretøytakstene. Dette er selvsagt den kontroversielle biten av AutoPASS-forsøkene. Men det er viktig å ha med seg, slik det framgår av statsrådets brev til komiteen, at endringer ikke medfører en kostnadsøkning i gjennomsnitt for næringstransportene. Formålet med forsøket er en forenkling og lavere administrative kostnader, som vil kunne bety et bedre ferjetilbud for pengene, også for næringsliv og bilister.

Det vil etter Kristelig Folkepartis mening være svært uklokt å avslutte AutoPASS-forsøkene før man har høstet erfaring fra forsøkene og skaffet seg et skikkelig beslutningsgrunnlag for framtida. Både positive og negative erfaringer må brukes i det videre arbeidet med et felles takstsystem. Flertallet understreker imidlertid at dersom det oppstår store problemer for næringslivet på enkelte ferjesamband, bør rabattordninger kunne vurderes etter hvert, også før den endelige revisjonen av ferjetakstregulativet.

Forsøkene med AutoPASS er kontroversielle i enkelte av de lokalsamfunnene det gjelder. Men det er viktig å huske at utvelgelsen av samband til prøveprosjektet har skjedd på en skånsom måte, i dialog med de berørte partene. Derfor ville det være svært uheldig om prøveprosjektet ble avsluttet før man hadde hentet inn de erfaringene som er nødvendige for å evaluere det foreslåtte takstsystemet.

Jorunn Ringstad (Sp) [10:13:40]: For Senterpartiet er det svært viktig å få redusert trafikantane sine kostnader når det gjeld ferjetransport. Vi meiner ferjene er ein del av vegen, og at det derfor ikkje skal vere ekstrakostnader med å ta ferje.

I dag er det ein meirkostnad både for næringslivet og for lokalbefolkninga å bu i ferjedistrikt. Det bør vere ei målsetjing at ferjene på sikt skal bli gratis. Senterpartiet er derfor villig til å diskutere ulike måtar å redusere ferjekostnadene på. Forsøket med AutoPASS kan føre til forenkling og spart tid for trafikantane. Dersom dette også får ringverknader for kostnadene ved ferjedrifta, og denne reduserte kostnaden kjem trafikantane til gode, ser vi positivt på slike forsøk.

I det konkrete forsøket med AutoPASS er hovudelementet i forenklinga at passasjerbetalinga skal dekkjast inn ved å auke køyretøytakstane. Sjølv sagt ser eg òg at dette fører til ei forenkling, ved at vi får færre takstgrupper. Men når det for enkelte trafikantgrupper fører til auka kostnader, blir det feil alt no å konkludere med at forsøket har ført til reduserte takstar. Forsøket byggjer på at det skal vere same totale billettinntekter. Det vil seie at i eit slikt nullsumspel må det føre til at enkelte må betale meir når andre slepp å betale. I dette forsøket får derfor næringslivet og dei fastbuande, særleg pendlarar som er avhengige av bil, auka kostnader. Det har òg skapt sterke reaksjonar i fleire distrikt der ferjestrekningar har vore med i forsøket. Dei sterke reaksjonane er forståelege, når

f.eks. transportkostnader for eit frå før hardt pressa næringsliv aukar. Vi må unngå at enkelte trafikantgrupper må bere kostnadene med å få til ei forenkling av takstsystemet og dermed lågare administrative kostnader.

Som eg starta innlegget mitt med, er Senterpartiet oppteke av å redusere trafikantane sine ferjeutgifter. Vi er villige til å prøve ut ulike måtar å oppnå dette på. Derfor vil vi vere med på å vidareføre forsøket med AutoPASS. Vi meiner det er uheldig å avslutte midt i eit igangsett forsøk. Men det må vere eit vilkår at dei distrikta som har sterke innvendingar mot forsøket, ikkje blir tvunga til å delta. Vidare må ein unngå at enkelte trafikantgrupper blir pålagde ekstrakostnader, til dels store ekstrakostnader, som kan få negative konsekvensar for næringsliv og busetnad.

Eg har tidlegare teke opp desse punkta i debattar, og eg håpar at statsråden tek slike signal på alvor, når dei har kome så kraftig til uttrykk som dei har gjort frå fleire distrikt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2588)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Ingebrigt S. Sørfoinn til finansministeren:

«I løpet av dei siste 2-3 åra har me opplevd ei rekkje økonomiske skandalar, både her i landet og ute. Ikkje berre har dette påført enkeltpersonar, selskap og samfunn store økonomiske tap. Det har også svekt tilliten til personar og organ som skulle vera nøytrale rådgjevarar og kontrollørar. Det burde vera av felles interesse både for desse og for samfunnet å gjenreisa den nødvendige tillit. Ein del kan gjerast ved hjelp av lov- og regelverk. Styrking og foredling av interne rutinar og retningslinjer vil hjelpe. Utdanningsinstitusjonane kan styrkja haldningsskapande arbeid.

Har statsråden planar for eigne tiltak og fellestiltak for å hindra nye økonomiske skandalar i framtida?»

Ingebrigt S. Sørfoinn (KrF) [10:17:46]: Nils Kjær, den kjende norske forfattern og kritikaren, som levde frå 1870 til 1924, skal ein gong ha sagt: «Jeg er ærlig i alt, unntagen i pengesaker. Det har jeg ikke råd til.»

At ein forfattar og kritikar på den tida kunne ha anstrengt økonomi, og såleis fann det tilrådeleg å lura til seg nokre kroner ekstra, kan ein kanskje forstå. Dagens tema er dessverre langt meir alvorleg og omfattande. Dei som står bak økonomiske skandalar, slik me har sett ein del eksempel på i den seinare tida, har sjeldan dårleg råd og er ofte svært profesjonelle i sine metodar. Kor stort dette fenomenet er, og om det er aukande eller ikkje, er det ikkje enkelt å få eit klart og eintydig bilete av, men ifølgje Statistisk sentralbyrå og Institutt for kriminologi ved Universitetet i Oslo har talet på anmelde økonomiske lovbrøt auka dei seinare åra. Bakgrunnen kan vera både eit større fokus på økonomiske skandalar og reelt sett fleire forsøk på økonomisk kriminalitet. Fokus på økono-

miske skandalar og økonomisk kriminalitet har iallfall auka dei to–tre siste åra. Ein av dei viktigaste grunnane til det er den såkalla Enron-skandalen i USA. Hovudingrediensen her var bevisst manipulering av rekneskapsinformasjon for å villeia marknaden. I kjølvatnet av denne skandalen har fleire store selskap både i USA og i Europa vorte avslørte for tilsvarande forhold. Dei som sit igjen og må betala rekninga, er investorar, småspararar og dei som misser arbeidet i kjølvatnet av skandalane.

I Kredittmeldinga 2001 vert det peikt på at økonomiske skandalar av den typen me såg i USA, er mindre sannsynlege her i landet. Det vart også vist til at regelverket vårt er utforma på eit anna vis, og at næringsstrukturen i Noreg er noko annleis. Det er likevel naivt å tru at ikkje òg selskap i Noreg prøver seg på rekneskapsmanipulasjon og liknande. Dessverre viser òg praksis at dette er tilfellet. Dette gjer at me treng eit kontinuerleg fokus på – og arbeid med – denne typen saker. Her trengst det innsats på fleire frontar.

Sannsynlegheita for å verta oppdaga og for å verta dømt må verta større ved at dei som driv etterforskning, og domstolsmyndighetene, får heva kompetansen sin. Ofte dreiar dette seg om saker som er vanskelege å avdekkja og vanskelege å føra gode bevis for. Dette er likevel eit meir justispolitisk fokus.

Mange rettar søkjelyset mot endringar i lov- og regelverk for å tetta smothol og stramma inn praksisen. Det er nødvendig. Samfunnet er i stadig utvikling. Det er på den måten all grunn til nødvendig justering og oppdatering i gjeldande lov- og regelverk. Men korleis kan store anerkjende bedrifter kanskje gjennom fleire år driva så omfattande talltriksing som det som no har kome for dagen? Dette har jo skjedd i strid med lov- og regelverket og trass i både internkontroll og tilsyn frå seriøse revisjonsfirma.

Revisor har ein heilt spesiell og viktig funksjon. Revisor skal sjå til at årsrekneskapan er i samsvar med lover og føreskrifter. Det er revisor som er garantisten for at rekneskapan er som han skal vera. Både aksjonærar, kreditorar, finansmarknaden og styresmaktene baserer sine handlingar på at revisor har gått gjennom og funne at rekneskapan er innafor lov- og regelverk.

Derfor er det heilt avgjerande at revisor er uavhengig og objektiv i forhold til arbeidet sitt. Eit av dei forholda som har kome fram i den seinare tidas økonomiske skandalar, er at det har vore for tette band mellom selskap og revisjon. Slik har det fått utvikla seg ein ukultur. Dei som skulle vera objektive rådgjevarar og kontrollørar, vart for engasjerte i det interne livet. På den måten vart dei blinde og vart ein del av kulturen i dei bedriftene dei arbeidde for. I kjølvatnet av Enron-saka fall det leiande og velrenommerte revisjonsfirmaet Arthur Andersen. Firmaet greidde ikkje å vera ei motvekt til den trikseulturen som utvikla seg i Enron.

Eit større revisjonsfirma tilbyr ofte også rådgjevingstenester. Skiljet mellom revisoren si rolle som objektiv og uavhengig kontrollør på den eine sida og som engasjert skatterådgjevar på den andre har skapt rolle- og målkonfliktar i mange revisjonsfirma. Sjølv om det er

ulike personar som utfører oppgåvene – formelt kan det òg vera ulike selskap under den same paraplyen som står for revisjon og rådgjeving – er det likevel veldig vanskeleg å vera nøytral og objektiv når ein arbeider under same taket og på den måten har nære arbeidsmessige relasjonar. Også i vårt land har me dessverre sett døme på dette.

Det kan òg vera nyttig å retta augo mot advokatstanden. Spørsmålet er: Er det heilt uproblematisk at advokatar investerer i firma, eller er medlem i styret, i den bedrifta dei arbeider for? Min påstand er at dette kan føra med seg altfor tette band mellom kunde og rådgjevar, og det kan viska ut det viktige skiljet som skulle gje grunnlag for integritet og det å vera upartisk. At fleire av dei store norske advokatfirma like før jul ikkje ville offentliggjera kva dei hadde av etiske retningslinjer – eller om dei hadde slike – på dette området, er ikkje akkurat tillitvekkjande.

Tillit er eit nøkkelomgrep i det eg tek opp i denne interpellasjonen.

Eg har nemnt nokre yrkesgrupper som er heilt avhengige av tillit for, på ein god måte, å få selja tenestene sine. Eg vil derfor tru at desse har ei viss eigeninteresse av at det vert rydda opp her.

For å oppnå dette er det ikkje nok berre med eit godt lov- og regelverk. Praksis viser at der ein har hatt eit regelverk, har det vore altfor lett å gå utover dette regelverket. Der regelverket har mangla, har ein ikkje vore i stand til å gjera gode vurderingar på eiga hand.

Til sjuande og sist handlar dette altså om etikk og moral, og det handlar om å sjå «si» bedrift som ein del av samfunnet. Det er tid for etisk refleksjon, og det er tid for etablering, styrking og finpuss av eigne etiske retningslinjer. Me treng eit klårt og tydeleg lov- og regelverk, men uansett kor godt og omfattande dette er, vil ein koma i situasjonar som ikkje er direkte dekte. Reglar kan alltid tøyast og bøyast. Då kan det henda at eigeninteressa går framfor aksjonæren og samfunnet sine interesser. Derfor trengst det nokre prinsipp som fundament og som føresetnad for vurderingane, og det trengst trening i å gjera etiske vurderingar, og i å ta konsekvensen av dei.

«Ryggmargsetikk», skreiv dommarfullmektig Kari E. Breirem i Dagens Næringsliv 9. januar i år. Eit medvite arbeid med næringslivsetikk bør ha ryggmargsetikk som mål – ei etisk haldning som er så sterk at det er dei etiske og moralske vurderingane som får avgjerande vekt når regelverket ikkje er klårt nok. Då vert etiske retningslinjer meir enn papir og teori. Dette dreier seg om å byggja opp ein kultur, og det heng nøye saman med yrkesstoltheit og integritet.

Næringslivsetikk må verta meir enn fine ord, høge intensjonar og gode ønske. Etisk refleksjon og høg etisk bevisstheit er ei haldningssak. Derfor er det viktig at dette kjem inn som eit vesentleg element i utdanninga – ikkje berre som tørr undervisning, men gjennom levande illustrasjonar og diskusjonar.

Sjølve lakmustesten kjem likevel først i møte med kvardagen og dei konkrete tilfella. Derfor er det viktig at bransjeforeiningar er med på å stimulera til debatt og ut-

vikling, slik at yrkesetikk vert eit viktig innhald i profesjonen. Eit anna viktig tiltak, som er diskutert internasjonalt, og som Den norske Revisorforening også tek til orde for, kan vera å innføra eigne revisjonskomitear i alle børsnoterte selskap. Her vil det vera mogleg å diskutera ulike tilhøve i lys av etiske og moralske problemstillingar. Dette, saman med eit sett av etiske retningslinjer, såkalla «Code of Ethics», vil ytterlegare vera med på å styrkja den etiske refleksjonen, slik at han kan liggja til grunn for konkrete avgjersler.

Dette er krevjande, men eg er likevel ein nøktern optimist. Eit stadig oppdatert lov- og regelverk og eit konstruktivt samspel med dei aktuelle næringane kan gje som resultat at dette vert meir enn ei snakkebølgje, ja, at det faktisk vert ei konkret handlingsbølgje som kan hindra økonomiske skandalar i framtida.

Det kan nok seiast mykje om Nils Kjær, men han var iallfall ærleg om sin uærlegdom. Me som politikarar, og næringa sjølv, må vera modige nok til å ta den utfordringa som ligg føre, og gjennomføra ein felles dugnad på dette viktige området.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:27:15]: La meg innledningsvis takke interpellanten for anledningen til å belyse dette viktige temaet.

Mangelfull og villedende informasjon har vært et alvorlig og urovekkende trekk ved den senere tids finansskandaler. Erfaringen har også vist at etablerte kontrollmekanismer ikke har vært tilstrekkelige til å avverge eller begrense skadevirkningene. Dette, kombinert med til dels slett forretningsmoral, har bidratt til å gjøre finansskandalene mulig.

Finansdepartementet omtalte lærdommen av finansskandalene i USA i Kredittmeldinga 2001. I meldingen gav vi uttrykk for at finansskandalene i USA har ført til en klar felles forståelse av at det er nødvendig med rammer som i størst mulig grad kan sikre god og etterrettelig regnskapsinformasjon. Det trengs klare standarder, gode kontrollmekanismer og strenge reaksjoner i tilfeller der regnskaper blir manipulert. Vi fremhevet at Regjeringen er fast bestemt på å medvirke til dette, særlig gjennom å legge best mulig til rette for at uetisk praksis ikke får utvikle seg slik vi har sett det i USA. Vi la vekt på europeisk og internasjonal samordning av tiltak.

Flertallet i finanskomiteen uttalte den gang i innstillingen til meldingen at det er viktig at den tilliten vi ønsker å bygge opp, også får gjennomslag i utlandet. Flertallet mente derfor at de tiltak som gjennomføres i Norge, i størst mulig grad må være harmonisert med tiltak som foretas i andre land. Flertallet understreket samtidig viktigheten av at det kontinuerlig arbeides med tiltak for å motvirke økonomisk kriminalitet.

Finansdepartementet følger opp en rekke tiltak for å bedre tilliten til verdipapirmarkedene og finansiell rapportering. Status for viktige tiltak på Finansdepartementets område er som følger:

EU-kommisjonen fremla 16. mars 2004 et nytt og modernisert åttende selskapsrettsdirektiv om lovbestemt revisjon. Direktivet skjerper kravene til revisor bl.a. når det

gjelder utdanning, uavhengighet og etikk samt kvalitets-sikring av revisors arbeid. Finansdepartementet har fort-løpende fulgt arbeidet med direktivet, hovedsakelig gjen-nom deltakelse i EU-komiteen om revisjon. Vi vil vurde-re endringer i revisorloven og fremme eventuelle lovfor-slag når det nye direktivet er vedtatt.

Departementet har nylig hatt på høring et forslag om å fastsette en lovhjemmel til å gi nærmere forskrifter om gjennomføringen av reglene i revisorloven om revisors adgang til å utføre rådgivningstjenester og andre tjeser-ter til revisjonsklienter. Det legges opp til å fremme lovfor-slag slik at forskrifter kan fastsettes i løpet av året.

Finansdepartementet har videre, etter innspill fra Økokrim, bedt Kredittilsynet vurdere et forslag om at re-visor skal ha plikt til å underrette politiet dersom det i forbindelse med revisjonsoppdrag eller andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling. I dag har revisor ad-gang, men ikke plikt, til å underrette politiet om slike for-hold. Kredittilsynet er bedt om å utarbeide et høringsno-tat om dette som kan sendes på høring i løpet av våren.

Et forslag til gjennomføring av markedsmissbruksdi-rektivet om innsidehandel og markedsmanipulasjon er sendt på høring, med høringsfrist neste uke, 3. mai. Di-rektivet er tatt inn i EØS-avtalen. Hovedformålet med di-rektivet er å sikre integriteten til verdipapirmarkedene i EØS-området, herunder sørge for investorenes tillit til disse markedene. Departementet legger opp til å fremme lovfor-slag om gjennomføring av markedsmissbruksdirek-tivet i sommer.

Det nye prospektdirektivet oppstiller bestemmelser om offentliggjøring av prospekt ved offentlige tilbud av omsettelige verdipapirer, samt ved opptak til note-ring. Direktivet skal innlemmes i EØS-avtalen. Direk-tivet erstatter gjeldende EØS-regler som er gjennom-ført i verdipapirhandelsloven og børsloven med for-skrifter. Direktivet omfatter bl.a. hvilke tilbud som skal omfattes av plikten til å utarbeide prospekt, hvil-ken informasjon som skal gis i prospektene, og spørs-mål knyttet til kontrollen av prospektene. Direktivet og norske regler i medhold av dette vil innebære at utste-dere og eventuelle andre tilbydere pålegges å gi en rek-ke opplysninger av betydning for investorenes beslut-ning, og at det blir dokumentert hvilke opplysninger som er gitt. Kredittilsynet har etter initiativ fra Finans-departementet nedsatt en bredt sammensatt arbeids-gruppe som skal vurdere behovet for og foreslå endrin-ger i norsk rett som følge av direktivet og utfyllende bestemmelser gitt i medhold av dette. Arbeidsgruppen skal avgi innstilling i juni.

EU-forordningen om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder pålegger børsnoterte foretak å an-vende de internasjonale regnskapsstandardene IFRS i konsernregnskapet fra 2005. Medlemsstatene kan tillate eller kreve anvendelse i selskapsregnskapet og i andre konsernregnskaper. Forordningen er tatt inn i EØS-avta-len. Regnskapslovutvalget har i sin evaluering av regn-skapsloven foreslått lovregler til gjennomføring av for-ordningen. Finansdepartementet legger opp til å fremme

lovfor-slag i juni om dette og om etablering av en håndhe-vingssordning for de noterte foretakenes finansielle rap-portering. Departementet anser at dette vil bidra til god og sammenlignbar finansiell rapportering.

Europaparlamentet behandler for tiden et direktivfor-slag om børsnoterte foretaks informasjonsplikt til markedet – direktivet om løpende rapportering. Formå-let med forslaget er først og fremst å bedre investorenes trygghet, forbedre de europeiske kapitalmarkedenes ef-fektivitet, åpenhet og integritet og ved dette tiltrekke investorer til det europeiske verdipapirmarkedet. Det er bl.a. lagt opp til en styrking av minstekravene for hvilke regnskapsopplysninger utstederne skal gi til markedet i løpet av regnskapsåret. Det er videre foreslått visse mi-nimumskrav til offentliggjøring av endringer i eierfor-holdene i utstederselskapet. Dersom direktivfor-slaget blir vedtatt, vil det bli nødvendig med endringer i de reglene om løpende rapportering for utstederne av verdi-papirer som er notert på børs eller regulert markeds-plass. Videre må det vurderes endringer i reglene om flaggeplikt.

Det er ventet at et nytt direktiv om investeringstjeser-ter og regulerte markeder vil bli vedtatt av EU i løpet av april. I så fall vil det komme nye krav til meglerforetak-enes virksomhet, herunder nye regler som skal hindre in-teressekonflikter mellom meglerforetakenes ulike aktivi-teter. Direktivet vil også innebære nye regler om virk-somheten til børser og andre markeds plasser, som vil kunne skape større gjennomsiktighet og åpenhet ved børsransaksjoner. Departementet vil fremme lovfor-slag for å gjennomføre direktivet i norsk rett.

Jeg vil også nevne at vi nylig har opprettet Finansmar-kedsfondet, som etter sine vedtekter skal bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeders vir-kemåte, herunder regulering av markeder og markedsak-tører, samt å fremme innsikt og økt bevissthet med hen-syn til etikk på finansmarkedsområdet. Fondet, som be-står av vel 200 mill. kr, skal to ganger i året dele ut mid-ler av fondets avkastning – om lag 10 mill. kr pr. år – til forskning, utdanning og allmenn opplysning innenfor fi-nansmarkedsområdet.

Vi har allerede et godt grunnlag i lov og regelverk for å hindre økonomiske skandaler og økonomisk kriminali-tet. Samtidig er det nødvendig å ta hensyn til at ramme-verket i minst mulig grad skal begrense ønske om økono-misk aktivitet. Derfor vil ikke rammeverket alene kunne garantere mot alt misbruk. De økonomiske skandalene som har blitt avdekket både i andre land og her hjemme, svekker den tilliten som er nødvendig for at kapitalmar-kedene og vårt økonomiske system skal fungere effektivt og bidra til velstand. I en slik situasjon har det vært nød-vendig med strenge tiltak for å gjenopprette tilliten. Vi arbeider kontinuerlig med å videreutvikle og forbedre re-gelverket. Vi legger vekt på at tiltakene harmoniseres med det som gjennomføres i andre land, for øvrig i tråd med Stortingets tidligere vedtak i forbindelse med kre-dittmeldingen. Det er i alles interesse å hindre misbruk og uetisk atferd som svekker tilliten til hele vårt økono-miske system.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Ingebrigt S. Sørffonn (KrF) [10:35:47]: Eg takkar finansministeren for svaret. Dette viser at Regjeringa tek dette temaet på alvor. Det viktigaste for styresmaktene er nettopp å leggja forholda til rette, slik at revisorar og andre kan utføra arbeidet sitt på ein god måte. Her er sjølv sagt eit tydeleg, godt lov- og regelverk viktig. Eg er spesielt fornøgd med at statsråden ønskjer klarare forskrifter når det gjeld revisor sitt høve til å utføra rådgjevingsteneste for revisjonsklientar, og at det ligg an til nye krav når det gjeld verksemda til meklarforetak. Finansministeren legg òg vekt på at tiltak som vert sette i verk på dette området, må vera tilpassa det som skjer i andre land. Dette er eit viktig poeng, for dagens kapitalflyt går i stor grad over landegrensene, og mange firma er etablerte i fleire land. Såleis er det viktig at utforminga av norske reglar og retningsliner ikkje berre skjer i eit nasjonalt perspektiv.

Når så finansministeren på slutten av sitt innlegg er inne på at rammeverk ikkje må avgrensa den økonomiske aktiviteten, er han inne på eit sentralt punkt, for reglar og forordningar kan verta eit tungt byråkrati, som har motsett verknad. Derfor er debatten om kva som skal til for å betra den etiske standarden, og gjennom det auka tilliten til m.a. revisorar og forretningsadvokatar, så viktig. Her er det viktig at bransjen sjølv er medveten om ansvaret sitt og har ein god dialog med styresmaktene for å finna framtidretta løysingar. Men det er òg viktig at politikarane har klare synsmåtar. Eg ser derfor fram til ein konstruktiv og god debatt her i dag.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:37:48]: Jeg vil i tillegg til det jeg sa i mitt hovedinnlegg, si et par ord om utdanning. Det er viktig, som interpellanten var inne på, at regelverket i seg selv ikke er tilstrekkelig. Det må også være en forutsetning at bransjen selv er utdannet til å tenke etisk etter retningslinjer som er trukket opp, men dette må ligge i ryggmargen og ikke bare i regelverket.

Derfor er det viktig for meg å opplyse om at revisorutdanningen har obligatoriske temaer knyttet til etikk både i grunnutdanning, i det høyere revisorstudium og nå også etter hvert i etterutdanningen. Så sent som i januar i år har vi fra departementets side sendt ut på høring et forslag til endringer i revisorforskriften som innebærer at det obligatoriske kravet til etterutdanning skal endres til å omfatte minimum 14 timer med etiske prinsipper som styrer revisors profesjon. Det vil da være nytt fra i år av, som et supplement til den etikkutdanning som gis i grunnutdanningen og i det høyere revisorstudium.

Svein Flåtten (H) [10:39:23]: La meg først gi ros til representanten Sørffonn, som tar opp et svært viktig tema. Jeg tror at det å arbeide imot den økonomiske kriminaliteten gjøres best ved stor offentlighet rundt dette. Det har representanten bidratt til ved å bringe denne diskusjonen også inn i Stortinget i dag.

Jeg vil knytte et par merknader til et par temaer. Det gjelder dette med endringer i forskriftene i revisorloven, som jeg tror er viktig. Men jeg tror også det er viktig her å passe på at det ikke blir slik at den store underskogen av norske småbedrifter, som neppe er midt i sentrum for den økonomiske kriminaliteten, blir lidende under en grenseoppgang som gjør at de kanskje får problemer med å organisere hverdagen sin i forhold til å innhente de nødvendige økonomiske råd, ikke minst på en måte som vil være kostnadsoptimal. Jeg tror det er en viktig påpeking.

Så sier statsråden i sitt svar at rammeverket alene ikke kan hindre misbruk, og det er riktig. Det er ikke slik som man ofte hører fra den politiske venstreside, at man kan vedta seg ut av disse problemene. Det er i hvert fall vanskelig å vedta seg ut av problemer rundt moral og etikk, og jeg er glad for at interpellanten også sluttet seg til det.

Da har jeg lyst til å peke på et moment som ikke har vært berørt i debatten så langt, og det er skattesystemets rolle i forhold til økonomisk misbruk og uetisk oppførsel. Jeg tror det er viktig med et skattesystem som oppfattes som rettferdig av bidragsyterne for det de skal gi til fellesskapet, kanskje særlig innenfor næringslivet. Derfor er det nye forslaget til skattereform også interessant i denne sammenhengen. Forslagene i seg selv hindrer neppe misbruk, og vil neppe automatisk medføre høyere etikk eller bedre moral, men på lang sikt er det helt opplagt at et rettferdig system som bidrar til større legitimitet, bedre forståelse og en bedre skattemoral, vil være viktig. Som eksempel har vi forslaget om en ny modell for aksjonærbeskatningen. Å ta vekk skillet mellom skatt på arbeid og skatt på kapitalinntekt vil være viktig for å øke forståelsen av at man har et rettferdig system, og at man har et skattesystem som man kan ha tillit til. Jeg tror at virkningen av vår økonomiske moral på sikt som følge av dette, absolutt ikke må undervurderes.

Det samme gjelder forenklinger av skattesystemet, som det også legges opp til i skattemeldingen. Et komplisert regelverk er uten tvil en årsak til kontrollproblemer og derav følgende misbruk. Hvis ligningsmyndighetene kan få frigjort kapasitet ved forenklinger, kan de følge opp saker på en mye bedre måte. Skattemeldingen er derfor også et godt bidrag til denne debatten.

Siv Jensen (FrP) [10:42:58]: Jeg har lyst til å slutte meg til veldig mye av det finansministeren sa, for jeg synes han peker på mange vesenlige deler av lovgivningen som trenger å bli styrket.

Samtidig er jeg enig i de advarslene som representanten Flåtten nettopp kom med. Vi kan ikke stille oss i en situasjon hvor vi lager et lovverk eller regelverk som blir så omfattende og så komplisert at det i seg selv kan føre til ufrivillige lovbrudd, rett og slett fordi det særlig i Norge, med et så stort mangfold av SMB-bedrifter, veldig lett kan gå galt, selv om man ikke har det som intensjon.

Jeg er også av den oppfatning at all verdens lovgivning på en del av disse områdene i seg selv ikke nødvendigvis vil hindre enkelte fra å prøve seg. De som notorisk har ambisjoner om å finne smutthull eller om å være

skurkaktige for å tjene pengar, de vil alltid være der. Vi har sett eksempler på at nasjoner med en særdeles streng lovgivning på en del av disse områdene likevel har vært de som kanskje har vært rammet hardest av store skandalar. Jeg tenker særlig på USA, som har vært kjent for å ha et ganske strengt lovverk innenfor dette området.

Nå er det slik at vi gjennom de siste årene har utviklet lovgivningen i Norge også på en del av disse områdene. Vi har vært innom rolleblandingsproblematikk, habilitetskonflikter og en rekke andre forhold, noe som har bidratt til at norsk lovgivning også over tid har blitt bedre. Men det var én ting finansministeren ikke nevnte, og som jeg har lyst til å sette søkelyset på, og det er kontroll- og reaksjonsdimensjonen. Vi har nettopp behandlet en hvitvaskingslov, som trådte i kraft 1. januar. Det gir Økokrim betydelige utfordringer. Det ønsker også Stortinget at Økokrim skal ha, rett og slett fordi vi mener at det er nødvendig å sette søkelyset på økonomisk kriminalitet. Men da må også Økokrim settes økonomisk i stand til å bruke ressurser på denne typen etterforskning, som kan være svært komplisert og omfattende. Jeg oppfatter det ikke slik at Stortinget har tatt den utfordringen alvorlig, ei heller Regjeringen. Jeg tror vi er nødt til å innse at skal vi ha vellykket kontroll og etterprøving, må vi også ha organer som er i stand til å utføre den jobben på en god måte.

Etikk og moral er selvsagt vesentlig. Det er ikke noe vi kan vedta, det er noe som må gå i samfunnsdebatten og kontinuerlig være med på å påvirke vår atferd. Jeg tror de aller fleste av oss har god etikk og moral. Jeg tror de aller fleste av oss ikke har ambisjoner om å snyte staten for skatteinntekter, ei heller omgå lovverket på en ufin måte. Men dessverre vil det alltid være folk blant oss som gjør det. Derfor tror jeg vi skal være varsomme med å gå for langt, lage for kompliserte lover, og heller sette de organer som skal gjøre jobben, i stand til å drive effektiv etterforskning og etterretning før denne typen skandaler blir et faktum.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV) [10:46:18]: I likhet med alle andre talere her vil jeg også gi interpellanten honnør for å ha tatt opp temaet. Det er en viktig debatt vi har.

Samtidig synes jeg det er litt pussig at vi har den nå. I mangt og mye er dette en reprise på en debatt som vi hadde for et halvt år siden, da vi diskuterte Dokument nr. 8:129, som SV la fram i fjor vår, med en rekke ulike konkrete tiltak og forslag i forhold til arbeidet med å forhindre finansskandalar og økonomisk kriminalitet. Forskjellen i dag i forhold til den gangen er at vi da hadde konkrete forslag på bordet til behandling, i dag har vi ikke det. Jeg synes finansministerens innlegg i stor grad også var en reprise av det som ble sagt den gangen. Stortinget valgte i det alt vesentlige ikke å gå inn for noen av de forslagene som da lå på bordet.

Jeg synes at finansministerens og Regjeringens holdning til disse spørsmålene er altfor lite offensiv og i for stor grad bærer preg av en vente og se-holdning, der vi skal se hva EU og utlandet kommer med av direktiver, før vi selv går inn og gjør endringer i eget regelverk.

Etisk refleksjon når det gjelder disse spørsmålene, er helt sikkert vel og bra. Men jeg tror det er viktig at vi legger til grunn at det er noe mer enn dårlig moral vi står overfor. Terskelen for triksing og for økonomisk kriminalitet senkes i en økonomi med færre reguleringer og mer konkurranse. Dette må møtes med politisk kontroll og politiske tiltak.

Jeg har lyst til å nevne tre slike tiltak som ble lagt fram i det private forslaget som SV fremmet i fjor, som Stortinget valgte å stemme ned, men som vi håper det blir anledning til å komme tilbake til.

Det ene var forbud mot at eksterne revisorer i større selskaper gir økonomisk eller juridisk rådgivning til samme selskap. Vi har dessverre sett en rekke eksempler, både i selskaper som Statkraft og i helseforetaket Helse Vest, på at man bruker samme revisjonsselskap til disse vidt forskjellige oppgavene. Dette er noe som det bør strammes inn på, noe det er fullt mulig å gjøre i forhold til de store selskapene.

Det andre vi foreslo, var at analysebyråer i meklerforetakene ikke skal ha oppdrag for selskaper som de analyserer. Det er dessverre slik at det er de samme selskapene som i stor grad er ledende når det gjelder børsintroduksjoner og emisjoner, og som også dominerer i andrehåndsmarkedet. Det har vist seg at brannmurene mellom disse ulike funksjonene ikke er gode nok, og at disse funksjonene bør skilles.

Det tredje viktige forslaget vi la fram, var at vi ønsket å snu bevisbyrden i saker som omhandler alvorlig økonomisk kriminalitet, slik at det ved mistanke om ulovligheter skal ligge en bevisbyrde på dem som selv sitter på store verdier, for å bevise at disse er lovlig opptjent.

Det er viktig at vi ikke er naive. Det er ingen grunn til å tro at norsk næringsliv er mer jomfruelig enn næringslivet i andre land, og det er politikken ansvar at markedet ikke løper løpsk.

Helt til slutt har jeg lyst til å slutte meg til Siv Jensens bekymring i forhold til hvitvaskingsloven. Jeg synes det er et viktig signal å gi til Regjeringen at når vi har vedtatt et så omfattende regelverk, må vi sørge for at ressursituasjonen er slik at det kan oppfylles på en tillitvekkende måte.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:49:47]: Senterpartiet er fornøgd med at egne tiltak for å hindra økonomisk kriminalitet blir sette på dagsordenen.

Det som i dag blir signalisert frå både Kristeleg Folkeparti og Høgre, er noko heilt anna enn den haldninga som vart vist då Stortinget for få år sidan behandla forslag om omfattande liberalisering av t.d. verdipapirhandelen, den gongen lagt fram av ei arbeidarpårtiregjering og støtta opp om av eit solid fleirtal i Stortinget. Det var då berre SV, Senterpartiet og RV som reagerte.

Eit uttrykk som verserte, og som det var viktig å streka under den gongen, var at det var etiske retningslinjer internt i bransjen, og det heldt lenge i høve til innstramming. Det gjaldt altså dette området, der det er store moglegheiter for raske fortjenester på kort tid. Seinare har erfaringane vore dyrkjøpte, både i vårt eige land og i andre

(Meltveit Kleppa)

land – men det er faktisk ikkje naudsynt å gå til USA for å visa til omfattande skandalor, det er jo akkurat i desse dagar døme på det i media.

Desto meir gledeleg er det at finansministeren i dag så klart streka under behovet for klare standardar, gode kontrollmekanismar og tydelege reaksjonar.

Eg vil utfordra finansministeren på to punkt. Meiner han at det òg er viktig med eit engasjement i det små og nære? Eg tenkjer på skatteetaten, likningsetaten, tolletaten og Politiet. Vil han føreta seg noko for å gi dei større moglegheit enn i dag til å gripa inn? Det har skjedd omleggingar og nedskjeringar, talet på tilsette er redusert, oppgåvene har samtidig blitt meir omfattande og kompliserte, og kompetanse forsvinn. Det er godt dokumentert at kvart ekstra årsverk i desse kontrolletatane gir millioninntekter til staten.

Det andre punktet gjeld aksjemarknaden. For kort tid sidan stod Framstegspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet saman om å føreslå eit eige aksjetilsyn, spesielt for å varetta småaksjonærane. Vil finansministeren som ei styrking av kontroll- og tilsynsfunksjonen revurdere standpunktet sitt på det området?

Øystein Djupedal (SV) [10:53:14]: Denne interpellasjonen er et godt bidrag til å få offentlighetens søkelys på et økende problem. Det er mulig at dette problemet har vært like stort i lang tid, men det er først det siste året at offentligheten har blitt oppmerksom på hvor omfattende dette er. Det er ikke bare de store skandalene fra utlandet som gjør at vi i større grad har blitt oppmerksomme på det, det har også vært skandaler i vårt eget land når det gjelder omfattende økonomisk kriminalitet – Finance Credit-saken kan være et eksempel – delvis fordi vi ikke har vært oppmerksomme nok på det.

Det er helt riktig som flere her sier, at det er et individuelt ansvar hvorvidt man følger lov- og regelverk, og at dette ansvaret kan ingen, verken samfunn eller lovverk, frata et enkeltmenneske. Men dypest sett er det ikke det dette dreier seg om. Det er et ordtak som heter at «leilighet gjør tyv». Det betyr at samfunnets oppgave er å legge til rette for at man faktisk ikke blir tyv. Man må derfor ha et lov- og regelverk som er så sterkt at faren for å bli tatt og dømt er så overhengende at man velger ikke å bryte det.

Det vi har sett, er at lov- og regelverk i mange land ikke har vært godt nok. Hvis man følger opp det finansministeren sa i sitt innlegg, i forhold til hva han sa for ett år siden, eller for den saks skyld for to år siden, vil en se at det har vært en brå voksenopplæringskurve for finansministeren, som det har vært for mange av oss, for vi har ikke vært tilstrekkelig klar over hvor omfattende den økonomiske kriminaliteten faktisk er. Det betyr at vi må gå videre. Det betyr at vi må styrke de instanser som faktisk etterprøver lover og regelverk. Det betyr også at vi må se positivt på at vi skal ha en revisjon av revisjonsloven, noe som er helt åpenbart, og som SV har etterlyst gjentatte ganger. Lysbakken var også inne på det i sitt innlegg.

Økokrim er kanskje den viktigste instans i Norge for å se til at lov- og regelverk etterprøves. Økokrim har mange store saker. Det å etterforske økonomisk kriminalitet er noe av det økonomisk mest krevende man gjør. Det kreves store økonomiske ressurser og mange årsverk, og det tar lang tid. Det er krevende prosesser. Mange av de kjeltringene man står overfor, er profesjonelle og svært dyktige til å skjule spor, manipulere bevis og komme seg unna det som åpenbart er kriminalitet. Det betyr at som en oppfølging av hvitvaskingsloven, men også som en oppfylging generelt av samfunnets økte fokusering på økonomisk kriminalitet, bør Økokrim være blant dem som kommer bedre ut i de budsjetter Stortinget i framtiden skal vedta. Det er nødvendig for å hindre økonomisk kriminalitet og for å statuere eksempler på at man ikke lettvent skal kunne slippe unna.

Det samme gjelder også i litt mindre målestokk for skatteetaten. Skatteetaten er dyktig. Den gjør mange ting som gjør at det blir lettere å håndtere den vanlige manns og kvinnes skatteseddel. Men samtidig er det også slik at det er større mulighet, også for vanlige mennesker, til å slippe unna sine forpliktelser. Sett fra samfunnets side vil økt fokusering på disse to etatene gi god gevinst og også være eksempel på at vanlige borgere, faktisk alle, skal bidra til å bygge dette samfunnet.

Ingebrigt S. Sørffonn (KrF) [10:56:42]: Eg er godt fornøgd med denne debatten. Me har fått sett fokus på ulike tiltak for å hindra økonomiske skandalor i framtida, og nettopp stor offentleg merksemd er kanskje det viktigaste transportmiddelet for å driva oss framover, for økonomiske skandalor har berre taparar. Investorane tapar, småspararane tapar, dei som misser arbeidet sitt, tapar, fagmiljøa tapar – alle tapar på dette. Eit godt resultat er, som det har vore streka under her, avhengig av konstruktivt samspel mellom styresmakter, fagmiljø og utdanningsinstitusjonar.

Styresmaktene har først og fremst ansvar for lov- og regelverk, straffereaksjonar, tiltak osv. Fagmiljøa bør ha, og har, eit ansvar for – både ut frå eigen integritet og av eigeninteresse, dei lever jo av tillit – å byggja opp tillit og vera ryddige i dette. Utdanningsinstitusjonane kan leggja inn føringar slik at den etiske tenkinga, den etiske ryggmergsrefleksen, kjem inn som ein del av den nødvendige føresetnaden.

I tillegg til at me må ha eit klart lov- og regelverk som òg er tydeleg på korleis reaksjonane på brot på dette skal vera, er det eit mål å få innarbeidd denne etiske ryggmergsrefleksen. Det betyr ikkje at vi snakkar om ein bransje som berre er prega av mangel på etikk og moral. Nei, dei aller fleste aktørane er opptekne av å vera ryddige og lovlydige osv. Men likevel er det eit klart behov her.

Mitt ønske er at me skal få inn denne etiske ryggmergsrefleksen, slik at aktørane bokstaveleg talt kjenner det i krossryggen når grensene vert passerte. Dette vil me alle tena på. Det er ikkje snakk om negativ moralisme, nei, det er snakk om ein dyd av nødvendighet.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Per-Kristian Foss [10:59:08]: Jeg skal forsøke å svare på et par av de spørsmål som er stilt.

Representanten Lysbakken sa at mitt innlegg var en reprise av hva som var blitt sagt for et halvt år siden. Det var det ikke, for jeg omtalte forslag fra internasjonale organisasjoner, fra EU, høringsutkast fra departementet og varslede lovforslag, som alle var umulig å omtale for et halvt år siden, fordi de er ferskere enn som så. Hvis man bare fulgte med i innlegget, ville datoene i seg selv understreke at dette innlegget ikke kunne vært holdt for et halvt år siden. Slik sett er jeg glad for at vi gjennom EØS-avtalen har anledning til å delta i EUs arbeid med å utvikle standarder, for EU har blitt flinkere, kjappere og strengere på dette området. Det tror jeg vi bare skal erkjenne på basis av internasjonale erfaringer og til dels skandaler.

Norge ligger i forkant når det gjelder å implementere disse direktivene. En ting er å vedta det i et parlament, Europaparlamentet, f.eks., eller å få et forslag fra Ministerrådet, men noe annet er det å iverksette det i eget lovverk gjennom lovgivning eller forskrifter. Her ligger Norge i forkant.

Jeg er enig med dem som sier at vi må få et lovverk som er praktikabelt både for den lille bedriften og for den store bedriften. Derfor har vi et system for behandling av slike saker som ikke er å vedta lovforslag, Dokument nr. 8-forslag, over bordet, og så etterpå klage på at de ble vedtatt over bordet, men faktisk å ha noe så sendrektig – unnskyld uttrykket, men det var ment litt i anførselstegn – som å sende ting på høring. Da tar vi nettopp Økokrims innvendinger, Kredittilsynets innvendinger, bedriftenes innvendinger og andres innvendinger med i vurderingen og får et lovverk som er tilpasset og praktikabelt, og som er forståelig for aktørene – smått som stort. Det synes jeg er ganske viktig.

Jeg skal ikke gå inn på debatten om tildeling av ressurser, men bare peke på to viktige forhold: Økokrim er blant de organer innenfor politiet som har hatt den sterkeste økningen i sine bevilgninger de senere år. Og hvis man ser på Stortingets tildeling av ressurser til politiet samlet, har det gjennom flere år – da går jeg lenger tilbake enn denne stortingsperioden også – vært blant de virksomheter i den statlige sfære som har hatt sterkeste økning nettopp i sine stillingsrammer og sine budsjetter.

Det er gjennomført og det gjennomføres fortsatt omlegginger innenfor både skatteetat og ligningsetat med sikte på to ting: for det første at etatene kan bli mer utadvendte og serviceorienterte, altså veilede for å unngå feil, for det annet å bruke mer ressurser på kontroll der problemene er størst. Det har skjedd både gjennom omorga-

nisering av etatene, med kontorer og strukturer o.l., og gjennom bruk av data som gjør at man gjennom forenklet selvangivelse nå får inn flere opplysninger og kan bruke mer kapasitet på å ta skurkene, for å si det litt forenklet, der vi vet at det er muligheter for at de finnes.

Slik sett har disse etatene vært igjennom en ganske kraftig omlegging, og jeg tror de som vil gå inn i etatene, vil finne ut at etatene ikke ligner på det de var for ti år siden. De driver på helt andre måter og med mer moderne metoder. Og all honnør til dem som har jobbet i etatene og fått til denne omstillingen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er da klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avslutte forsøket med «AutoPASS» på ferjer, som fører til at privatbilister og næringsliv får økte kostnader som følge av at reisende uten bil reiser gratis.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:22 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentant Kenneth Svendsen om å avslutte forsøket med «AutoPASS» på ferjene hvor næringsliv og bilister får økte kostnader – vert å avvise.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 81 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.10.15)

Presidenten: Det foreligger ikke noe voteringstema i sak nr. 2.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 11.15.